

VIIMASED
ETENDUSED
HOOAJALI

Tuhanded
sündmused

Vali. Vaata. Naudi.

Eesti kultuuri
teejuht
internetis

15.12.2017

Pole mingit kahtlust

Marco Laimre: „Tahaksin rääkida millestki, mis ei oleks ainult nimetamine, vaid ka teistmoodi olemine, teistmoodi meetodika, üleüldse teistmoodi suhtumine. Sellepärast pakubki mulle huvi sport-art.“

JOHNSON ja JOHNSON

Täna avatakse Tallinna Kunstihoones Marco Laimre isikunäitus „MOTOR“ („Mootor“), mis visualiseerib kunstniku läbielatud sissevaadet garaažikultuuri, tegeleb selle alalise isetegemise ja -leiutamise maailma analüüsiga ning otsib ühendusi hobispordi ja isikliku kunstipraktika vahel.

Sa oled tuntud tüütus, kõigi ja kõige kahtluse alla seadja. „Pole mingit kahtlust“ on ühe sinu uue teose pealkiri. Milles siis nüüd jälle kahtlust pole?

Pealkirjad pannakse ikka tulenevalt tööst endast, sellest lausest rääkimine eeldab aga muidugi esmalt kontekstuaalset analüüsi. „Pole mittemingisugust kahtlust“ on lause, mida David Vseviov kordab oma legendaarses raadiosaates „Müstiline Venemaa“ igal pühapäeval juba kakskümmend aastat. Kui mitte igas saates, siis väga tihti. Mõnikord isegi viis korda ühe saate jooksul. See ainuüksi on juba tähelepanuväärne seetõttu, et ajaloolane peaks *per se* kahtlema. Ta nagu ütleks, et tal ei ole selle kohta muid tõendeid, kui tema enda sõnad. Kahtlemata on tegemist olukorraga, kus sisse astub diskursiivne vägivalla mehaanika, mis kehtestab iseennast, oma diskursiivset autoriteeti retoorilise võtte abil. Kindlasti on David ise selle lause üle mõelnud, sest selle kasutamine varieerub aastate ja saadete lõikes. Aga see lause on endiselt seal olemas ...

Kas sulle on see saade olnud garaažis nokitsemise ja ühtlasi selle näituse ettevalmistamise soundtrack?

Jah, kui elad poole elust garaažis või töökuuris, siis mängib sul seal raadio, kahtlemata. Töökuuris vaikust ei ole, seal töötavad masinad või mängib raadio, kaks võimalust. Ja kui mängib raadio, minu puhul siis arhiiv David Vseviovi „Müstilise Venemaaga“, ja nii tundide kaupa, saade saate haaval ja aastaid, siis see on taust, aga see on ka midagi, mida ma ise elan, kui trein ja lahti-kokku kruvin. See on kiirusfoon, mis on kogu aeg kohal. Mulle tundub Vseviovi lause just nimelt ajalookonteksti suhtes, kus ta ise viibib, ääretult mõnusa, kergelt humoorika, lõppkokkuvõttes kentsaka faktina. Et milles siis kahtlust ei ole? Et kas mingi asi ajaloos toimus? Või kui asi on nii ilmselge, et ei ole vaja enam isegi allikatele viidata, kas siis tuleb öelda, et kahtlust ei ole? No kuulge, siis just ju see kahtlus tekibki! Kahtlus on midagi, mis on minu käivitav jõud, mootor.

Midagi, mis peaks lülitama tööle teatud analüütilise mehaanika. Ilmselt ma olen sündinud vastuvaidleja, eitaja, nihelist, tüütus. Aga nõustumisel kõigega, eriti ajaloolises kontekstis, ei ole mingit mõtet. Õigemini mõte ju on – kollaboratiivne mõte –, vähemalt mulle ei ole see huvitav.

Marco Laimre: „Iga näitus, mida sellisel tasandil teen, võiks ju olla viimane. Lihtsalt rohkem pole vaja.“

Piia Ruber

Siit on hea edasi minna sinu näituse ühe olulise sõlmpunkti Pärnu-Rotiküla garaažikultuuri juurde.

Ma pean siin joonistama 1980ndate Rotiküla (Raeküla) kaardi. Ühel pool on mets ja teisel pool meri, Rotiküla asetseb nende kahe vahel ja on selline üpris ruuduline ehk siis tänavad paiknevad kvadraatselt. Vambola tänav, kus elan, oli algselt nimeta, selle nimi oli kunagi IV joon. Kaunis ju, võikski tagasi minna numbrite juurde. Mulle meeldiks elada XXXV joonel, selles oleks midagi. See on praegugi individuaalelamute rajoon, kus iga maja juurde kuulus garaaž, oli siis seda vaja või mitte. Millegipärast tõi see situatsioon kaasa eriliselt vinge garaažikultuuri vohamise nõukogude ajal 1970ndatel ja 1980ndate alguses. Ja see oli hästi loomulik ajajärk, kus kogu oluline tehnopark oli vilets, kus kõike pidi ise parandama, eelkõige autosid ja liikurvahendeid. See tõi kaasa kaks asja. Garaažides oli oma aja kohta suhteliselt hea varustus, mis omakorda tõi kaasa selle, et ka oskused garaažis midagi teha olid päris kõrgel tasemel. Täiesti loomulikult oli teatud vanuses poistel siis vaja omandada sääreväristaja, edasi juba mootorrattas jne. Neid parandati, remonditi. Iga tänav otsas oli kaks krossirada, üks mere ääres karjamaal ja teine metsas Raeküla männiku all. Motondus oli siia sisse kirjutatud igas mõttes. Ja tsikliga sõitmine oli prestiižne. Krossimootorlast omada oli mainekas, loomulikult. Aga seal oli midagi veel – see ongi garaaži asi. Elatigi seal, mitte toas, vaid töökuuris. Mingil ajal see kultuur kadus või teises, selleks polnud enam aega, vabadust, ma ei tea, mis juhtus. Kapitalismi

sissetungimisel oma kapitalistlikus vabaduses (naerab) suutis inimestele pakkuda nii palju teisi mittevajalikke asju. See vajadus, et peab olema keevitusaparaat või mõnedel lausa metallitöötlemise masinad – trei- ja freespingid, kadus. Kadus konstrueerimise ja parandamise oskus. See oli hämmastav komplekt tehnilist tunnetust. See on endiselt olemas, aga mitte sellisel tasemel. Ega ma ei teagi, kas peaks olema. Ma nüüd lihtsalt taasavastasin selle. Ja ega ma ei ole sealt tegelikult kunagi välja tulnud ehk siis olen aegade jooksul üht-teist ikka kokku keevitanud. See, mis vahepeal taandus, oli mootorlastega tegelemine, spetsiifilisem asi. Kuigi elasin seda edasi unes, mitteteadvuse tasandil.

Motondusega tuleb sinu Tallinna Kunstihoone näitusele kaasa tugev materiaalsuse ja füüsilisuse aspekt. Kui sa rattaga üle pea käid, siis sa saad muidugi väga hästi aru, et maailm on olemas. Mis on valu ja mis tuimasti motonduse ja kunsti vaatepunktist?

Motonduses on see seotud eelkõige kukkumisega. Ma ei tea, mis selle vaste kunstis võib olla. Kunsti valu? Kunstis on see seotud ohverdamisega, millestki loobumisega, millestki ilmajäämisega, aga see on valus kaude. Valus nende asjade tõttu, aga mitte nende pärast. Sest teatud mõtteid mõelda, teatud operatsioone teha on võimalik ainult kindlatel tingimustel. On hea, kui sellest aru saad – kui saad aru, et nii peabki olema. Ma tean, et väga paljud asjad ei ole võimalikud või ei kuulu minu elu juurde ja see võib olla valus, aga tuimastav on ikkagi see, kui lõpuks näituse valmis saad.

Ma tean, et kahe maja, kahe auto, kahe lapse ja kahe töökoha omanik seda endale lubada ei saa. Mitte kunagi. Vähe sellest, ta ei saa ka kunagi aru, millest ilma on. Aga need on teised maailmad, neid ei saa võrrelda.

Rotikülas saad päris kiiresti aru, et sa ei kuulu siia. Kunstnik ei kuulu ju enamasti maailma, selleks ta mõtleb liiga imelikke mõtteid. See ongi üks asi, mis mind ärritab, et millegipärast loovad kunstnikud illusioone, et kui nad hoolikalt rombe ja ruute maalivad, siis see maailm võtab nad omaks. Ei võta. Ma räägin tõsistest asjadest, ent see on natukene naljakas ka. Ma tahan öelda, et see valu on olemas ja see on ohverdamise valu. Kunstnik peab saama hakkama üksindusega ja mida varem ta selle selgeks õpib, seda parem.

Kas spordimaailma füüsilisus ja kokkupuude materjaliga tasakaalustab teatud mõttes kunstimaailma ja -tegemise abstraktsust?

Loomulikult, aga see on ka kokkuleppe küsimus. Ka kunstimaailma abstraktsus on tinglik. Kunst kasutab keelt, märke, mis viitavad millelegi, need ei ripu mustas augus jne. See abstraktsus on üsna tinglik. Me kasutame mõisteid „sport“ ja „kunst“, kumbagi neist ma aga ei tahaks väga kasutada, sest kunst võib praegusel ajal olla ka halb tantsuteater, kus vingerdatakse põrandal ja siis mediteeritakse. Sport on jälle ka see, millest muliseb raadio, see on see, mida üldiselt spordina võetakse. Kuid see pole see, millest mina räägin. Ma räägin teistsugusest praktikast. Selle kontseptuaalne alus on enese keha asetamine konteksti. Kui lähed ujuma, siis sa oled vees, kui lähed metsa jooksmas, siis oled metsas. Ja sa asetad enda mingisse konteksti teatud tingimustel, ja need tingimused, mida lood, on võrdlemisi abstraktsed. Näiteks lepid iseendaga kokku, et täna jooksed viis kilomeetrit.

Ja sina võtsid endale eesmärgiks näha ruudulippu pärast kolmekümmet aastat?

Tegelikult on see metafoor. Loomulikult ma ei istunud maas ega joonistanud plaani, mida nüüd pean tegema. Ma ei kutsunud oma peas kokku sõjalis-taktikalise komiteedi. Alguses oli kõige raskem psühholoogiline eneseületus, et üldse starti jõuda. See ilmselgelt ei ole nii keeruline või raske karjas, kambakesi, klubis, seltskonnas. Hull on üksinda, kui pead adekvaatselt hindama oma oskusi, taset, oma tegelikku võimekust ja reaalsust, viima selle tasakaalu. Lisaks, kui alustad 50aastaselt alaga, millega alustatakse kuueaastaselt, siis see seab natuke piire. Ja ega hobiklassis ei sõida ka mitte hobisõitjad, vaid endised kõvad sõitjad, kes nüüd on sattunud hobiklassi. Küsimus on selles, et kui vaatad korraks seda võistlust kõrvalt pealt ja sa saad aru, millega on tegemist, siis teed järgmise operatsiooni ja asetad enda sellesse konteksti. See on psühholoogiliselt päris keeruline.

Kas järgmine hooaeg oled uuesti rajal või on sellega nüüd kõik?

Sõltub sellest, kuidas ma suudan taastuda. Igal juhul ma registreerin oma numbri aasta alguses. Loomulikult, teistmoodi ei saakski mõelda. Kui sa oled kuueteistkümnenda aastane, siis ei ole vahet, milline pakkumine tehakse. Sa võtad selle vastu, sa pead seda tegema. Kui oled neljakümne kuue aastane, siis võiksid natukene mõelda. See on kunstis ka nii ... Sa teed seda paratamatult, sest sa oled skeptilisem maailma ja iseenda ja oma võimekuse suhtes ning kokkuvõttes on see ka õigustatud. Siin ei ole küsimus riskimises, see on rohkem analüütiline mehaanika, rohkem ... Teeme EKKMi? Jaa, davai, teeme ...

Kas praegu enam ei teeks?

Ei. Ah teeks ikka, ma ju petan ennast, loomulikult teeks. Ma tahan seda öelda, et teades seda, mida selle tegemisest tean, siis ei teeks uuesti, aga teistmoodi teeks. Oleks-poleks asjadega on ju see, et ega neid valikuvõimalusi ka väga palju ei ole. Siis ei olnud ju mingit võimalust EKKMi mitte teha.

Sa oled pärast EKKMi Eesti kunstiväljal tegelenud veel lugematute asjadega: Veneetsia biennaalil osalenud kunstniku ja kuraatorina, EKA fotoosakonda juhtinud jne. Sinna vahepeale mahub intensiivne kunstnikutegevus, aga ka sinu välja kuulutatud moratorium kahe aasta jooksul kunsti üldse mitte teha. Su enda uuel näitusel kasutatud mõõdikut rakendades võiks küsida, mis juhtus, kas *fun factor* kadus ära?

Ei, ei kadunud. Mul tekkis kontseptuaalne ummik. Kunstitegemine muutus hirmus lihtsaks, aga see hakkas ka sulguma iseendasse. Hakkas liialt sarnanema kunstiga kunstist. Tekkis väga mugav positsioon, sest teatavast tasandist alates pole kunstist või kunstnikest kunsti teha „mittemingisugune“ probleem. Mingile osale minus, kahtlejale, eitajale, vastasele selline kollaboratsioonism iseendaga ei istunud. Ju mul oli vaja järele mõelda, midagi uuesti alustada. Aga ma ei lõpetanud midagi ära. Ma ju ikka kureerisin, töötasin edasi kunstiakadeemias jne. Aga see periood lõppes siiski suure kokkukukkumisega nii vaimses kui füüsilises mõttes.

Kas arvad, et tagantjärele hinnates oli see viga?

Selles mõttes, et oleks võinud natukene hagu all hoida, aga need on sellised oleks-poleks vastused. Ega me ei saa päris tõsiselt korruga teha mitut asja. *Multitasking* pole võimalik. Ma pühendusin rohkem akadeemiale ja piirasin teisi asju. Need ei olnud strateegiliselt väga läbi mõeldud käigud, aga ka EKKM ja muu võtsid väga palju energiat. See oli terve suur uus maailm, mida ehtasime. Olen alati mõelnud, et need kunstnikud, kes tegelevad oluliste ühiskondlike asjadega, kaotavad midagi oma karjääril, neil jääb vähem aega tegeleda iseendaga, oma karjääriga. Teisalt, ma tegelesin ka nende asjade kaudu ikkagi iseendaga.

Kas saab võrrelda kunstitegemise ja motonduse *fun factor*'it?

Ikka saab. Mis see muud on kui üks iha mehaanika, mida motonduse terminites võiks kirjeldada kui sõidumõnu. Muidugi on motonduse valdkondades sellel erinev sisu, kuigi kõlab ühtemoodi. Ka mootorrattad on erinevad. Ühel peab see plärisema ja olema kallis, teisel on olulised pidurdus ja kiirendus, aga ometi on need kõik *fun factor*'id, ihamehaanika käivitajad. Ega kunstis teistmoodi ole. Väga suur vahe on, kui teed uue asja ja näitad seda esimest korda või kui keegi mõnel muuseumikogu näitusel näitab sama asja ei tea mitmendat korda ja installeerib selle täiesti valesti. Need on väga erinevad tunded.

Kas peamine mõnu on ikka siis, kui asi sünnib?

Just, ja siis nädal pärast näituse valmimist. See on see nädal, mille kõik kunstnikud peavad ilmtingimata välja võtma. See võib olla ka kakskümmend minutit, aga see tuleb välja võtta. See võib ka ohtlik olla, see on narkootilise toimega ning nii mõnigi on selle nõela otsas väga pikalt. Väga erinevaid kunstnikke on olemas. Mõni, kes teeb ühe asja, ja nii ongi. Geeniustega on see asi, et nemad teevad ühe asja ja rohkem ei pea tegema ... Ei pea tingimata olema woodyallenlik tootja, statistikaga lööma.

Oma näitust tutvustava teksti alguses viitad sa eesti kunsti tingimusteta alistumisele loomemajandusliku reaalsuse ees. Mida sa selle all silmas pead?

Ma peaksin nüüd kirjeldama, kuidas loomemajandus meil omaks võeti, aga kõigepealt peame nõustuma, et loomemajandus ei ole mingisugune nimetus. Sellisena, nagu seda praegusel ajal läbi elame või käitleme, on see ideoloogiline positsioon. See ei ole lihtsalt majandusteoreetiline üksus. See võib ka seda olla, aga küsimus on milleski palju suuremas. Küsimus on selles, kes või mis on looja. Minu puhul siis, mis või kes on kunstnik. Ja alistumine on see, kui väline retoorika võetakse kriitikavabalt omaks. Antud juhul siis loomemajanduse oma, aga see võib olla ka näiteks stalinism või midagi muud, milles „kahtlust ei ole“. See on alistumine, kui ollakse millegi suhtes radikaalselt eitaval positsioonil ja siis suhteliselt kiiresti leebutakse, võetakse omaks, enamgi veel – hakatakse hagu andma, pugema, lootes millelegi nagu helgele tulevikule. Mind on alati hämmastanud kultuuriinimeste pehmus, kõigega nõustumine. Ma ei pea silmas siin egoistlikke ideid, vaid põhimõtteid.

Eesti kunstimaailm on väike, siin on väga keeruline midagi millegi kohta öelda, olen aga hämmastusega märganud, kuidas kultuuri ja kunsti tootmise asemel tegeletakse millegi muuga. Asi pole kvaasiinähtustes, mis on alati kultuuriga kaasas käinud. Kultuuri juures kiibitsejad on alati olemas olnud, kultuur on ju ikka olnud oluline. Aga minu arust on naeruväärne, et seda käiakse välja põhilisena. Tegelikult loeb kunstnik,

loeb kirjanik, loeb see, kes midagi teeb. Mind ärritab see, et tehakse spetsiaalselt selle välja jaoks mõeldud kunsti, selleks et meeldida. Ehk siis kunsti, mis on algusest peale mõeldud messidel esinemiseks, müügiks, pikemalt järele mõtlemata, mida see kunst või kultuur üleüldse tähendab ajaloolises mõttes. Ülimalt naeruväärne, täiesti sekundaarsete asjaolude väljakäimine ja haip. Saan aru, et see on kapitalide võitlus. Minul on tagasivaatavalt kurb, et millestki jäädakse ilma. Mul on nostalgiline piilk. Tean, et olen kaotanud, aga ma ei ole alistunud. See on suur vahe.

Kas väli muutub ühetaolisemaks?

Võib-olla, suundumused on alati olnud ja jäävad olema. Viimane trend, mille kohta arvasime, et midagi hullemat küll olla ei saa, kuid siis selgub, et olime väga ekslikul seisukohal. Loomulikult saab alati veel hullemaks minna. Ja tõenäoliselt lähebki.

Milliseid suundumusi sa silmas pead?

Ükskõik milliseid, lihtsalt suundumusi, mille suhtes võtad ootava hoiaku, et millal see üle läheb. Ma olin täiesti jahmunud ja solvunud, kui Berliini biennaalil formalism välja toodi messigaleristide suurte hõisete saatel. Kaks värvilist vineeritükki oli omavahel kokku pandud, mis oli kui vana modernistliku vormikeele taunokangrostumine. Selles mõttes ei ole vahet, kui professionaalselt on asi tehtud. Siin on sügavam viga, mis ei sõltu professionaalsusest. Kui vaadata tapeedikunstnike horde, kes millelegi mitte midagi ei lisa, mitte midagi ei paranda, siis nad lihtsalt kordavad ebaveenvalt seda, mis juba 1972. aastal väga veenvalt ära tehti. See näib olevat ajaloolise mälu amneesia. Amneesia võiks olla järgmine trend ehk siis unustaks täiega ära, mis juhtus kaks aastat tagasi.

Räägitakse, et see põlvkond, kes oma sünniaastast varem tehtu kohta midagi ei tea, on juba olemas.

Amneesia ei ole loomulikult selle põlvkonna väljamõeldis. Amneesia on palju vanem, on alati olnud ja jääb olema. Selles mõttes, et ei taheta mäletada paljusid asju. Aga põlvkondadest rääkimine on libe tee. Näiteks inimesed, kes ühegi näitaja poolest ei kuulu ühte põlvkonda, defineerivad ennast ise absoluutselt selle põlvkonna kesksena. Või siis vastupidi: inimesed, kes ütlevad, et on põlvkonnavälised, on selged ja ehedad põlvkonna näited. Põlvkondade erinevused ei tarvitse olla väga suured, erinevused on tunnetuslikus aspektis, väga väikestes asjades ja need on määravad, saatuslikud. Põhimõtteliselt on küsimus diskursuses, mida tuleb tekitada. Ning mis sai kümnenditest, kas need on nüüd läbi? Kas nullindad on lõpuks läbi?

Ehk siis millal tuleb järgmine raamat kümnenditest?

Seda ei saa tulla, sest sellel ei ole head pealkirja. Aga küsimus on tõsine. Küsimus on määratlemises ja võimumehaanikas, asjades, mis mulle tõeliselt huvi pakuvad. Mismoodi põlvkond konstrueeritakse? Ma ei heida ühelegi põlvkonnale või seltsimehele ette rumalust või seda, kui ta ei taha mäletada. Lasku käia, kui ta teeb seda piisavalt veenvalt ja huvitavalt. Aga on solvav, kui ta arvab ja käitub, nagu oleksid ülejäänud samasugused.

Kas põhimõtteliselt on unustamine lubatud?

Loomulikult, aga sealjuures ei tohi arvata, et ka ülejäänud on kõik ära unustanud. See on normaalne austus, sest kui mingi *wannabe* teeb avaldusi, nagu tõeline maailm ei oleks eksisteerinud, siis ei muuda see maailma olematuks. See on see, millest tahan rääkida, see on klassikaline bemmimehe paradoks; igal idioodil on bemar, kuid iga bemariomanik ei ole idioot.

Kas värske Tallinna Kunstihoone näitus on starti astumine või finišilipu nägemine?

See on kummaline must lipp ... Eks see näitus ole mõlemat. Ei või kunagi teada, kõik on *fifty-fifty*. Ankruketi lõpp on laulu algus. Loomulikult on see millegi lõpp, täiesti selge. Esmalt kunstiakadeemia lõpp praeguses situatsioonis. Kui situatsioon muutub, siis on täiesti võimalik, et leian end uuesti kunstiakadeemiast. See on olnud võimalik varem ja on võib-olla võimalik ka tulevikus. Aga praegu on see mulle mingi maailma, ka kunstimaailma lõpp. Iga näitus, mida sellisel tasandil teen, võiks ju olla viimane. Lihtsalt rohkem pole vaja. Ma tean küll, et teises toas on kastitais ideid ja asju, mis jäävad tegemata. Lihtsalt rohkem ei tule. Suren ära. Tsikliga sõites on see täiesti reaalne. See on koht, kus päris reaalne sisse astub. Sa kukud ja ole lahke, mitte midagi ei tee. Kogu maailma potentsiaal nihkub, muutub, hävib. Mulle meeldiks, kui kunstis ka nii oleks. Mitte et peaks kogu aeg ühte ja sama kordama. Või hea küll, kordame, aga ärme siis teeme nägu, et see on midagi uut või erilist.

Kuidas siis pideva alternatiivide otsimise, eitamise, mittenõustumise ja eksperimentidega ära elada, ellu jääda?

Ma ei tea, see on tulevikuküsimus. Aasta pärast saab tõdeda, kuidas ära elasin. Ökonoomika küsimus on alati huvitav. Seda enam, et kunstiökonomika on meil väga segane, ei ole läbipaistev jne. Räägin laiemalt kunstnikust ja kunsti rollist üldse, et milliseid võimalusi võiks veel olla. Miks kasutatakse kunstnikuks olemisel ainult kahte-kolme klišeed? Isegi kirjanikke on mustmiljon tüüpi. Kunstnikest käivad ühed hommikust õhtuni internetis, siis on professionaalsed pintsililöögitegijad, on ka residentuurikunstnikud. Neid on veel, aga see liigitus võiks olla palju-palju mitmekesisem. Ma tahaksin rääkida millestki palju rohkemast, mis ei oleks ainult nimetamine, vaid ka teistmoodi olemine, teistmoodi metoodika, üleüldse teistmoodi suhtumine. Selle pärast pakubki mulle sport-kunst huvi. Sellega ma praegu tegelengi. See on kahe suure paradigmaatilise maailma süntees. Kogu kunst ei pea olema sellest, kas oled gei või mitte, või sellest, kuidas pagulased elavad või kuidas maailma kliimat päästa jne. On ju veel asju, mis on ju kogu aeg olemas olnud, aga Eesti väiksuse juures tulevad trendid eriti tobedalt esile. Kuigi halba kunsti tehakse igal pool ja mitte vähe. Olen halva kunsti vastu, mulle meeldib hea ja huvitav kunst.

👁 Post Views: 22

0 Comments **Sirp****1 Login** ▾ **Recommend** **Share****Sort by Best** ▾

Start the discussion...

LOG IN WITH

OR SIGN UP WITH DISQUS

Be the first to comment.

ALSO ON SIRP

Külma sõja lapsed

1 comment • 23 days ago

Totenkopf — Jälle mingi ullike väidab, et rahvaid ja rasse pole olemas. Oh ajad, oh kombes... Ja meie - põlisrahva - ...

Soome on eestlastele tundmatu maa

1 comment • 17 days ago

Lillukka Lily — Eestlased ja soomlased on siiski väga sarnased

Helsingis on tulevik juba kohal

1 comment • 3 months ago

Toomas Kadarpik — Helsingis on tõesti, erinevalt meie kaootisest Tallinnast, päris hea liigelda. Isegi jalgrattaga ...

EKRE lääneeuroopalik vorm ja idaeuroopalik süda

4 comments • 23 days ago

Virgo Kuusk — Tõnis Saarts peab paremradikaalideks järgmist: "Enda kehtestamine ajalooliste vähemuste ...

 Subscribe **Add Disqus to your site** **Add Disqus** **Add** **Privacy**